

CURIERUL ORTODOX

PUBLICAȚIE
A BISERICII ORTODOXE
DIN REPUBLICA MOLDOVA

Apare din iunie 1995 cu binecuvântarea ÎPS Vladimir, Mitropolit
al Chișinăului și al întregii Moldove

Nr. 10 (207), 16 octombrie 2008

ACOPERĂMÂNTUL MAICII DOMNULUI

La 1/14 octombrie Biserica Ortodoxă sărbătorește "Acoperământul Maicii Domnului", un praznic cu adânci semnificații în viața creștinilor, când se invocă, în grai de rugăciune, ajutorul și ocrotirea Maicii Domnului.

Această sărbătoare a fost instituită în amintirea unei minuni petrecute în Biserica Mănăstirii "Maica Domnului" din Constantinopol, în timpul împăratului Leon Înțeleptul (886-911). Starețul mănăstirii, Cuviosul Andrei, a văzut o minune dumnezeiască, o vedenie, în care i s-a arătat Maica Domnului acoperind cu un sfânt omofor cetatea Constantinopolului și primind rugăciunile credincioșilor pentru a le duce înaintea scaunului Fiului Ei. Cuviosul Andrei l-a chemat și pe ucenicul său, Epifanie, care, la rândul său se încredințează de realitatea celor văzute și auzite și, în final, împreună cu ceilalți părinți, reușesc să deslușească semnificația minunii și să dedice o sărbătoare deosebită acestei puteri miraculoase, pe care Maica Domnului o arată față de neamul omenesc. Începând cu secolul al XII-lea sărbătoarea „Acoperământului Maicii Domnului” a fost introdusă în Biserica Ortodoxă Rusă iar mai târziu a fost prăznuită și de credincioșii ortodocși români, la început în mănăstiri.

Acoperământul Maicii Domnului este ca un scut protector peste toți creștinii Bisericii care aleargă cu credință pentru a fi izbăviți de ispite, de încercări, de suferințe. "Prea Curată Stăpână, pururea Fecioară, în vremea necazului nostru acoperă-ne pe noi cu acoperământul aripilor Tale, iar în vremea neputințelor și a bătrâneților noastre, fii mijlocitoare nouă, către Fiul tău și Dumnezeu nostru. Să nu biruie răutățile lumii anii vieții noastre, iar sfârșitul să nu ne găsească cumva în afara acoperământului Tău cel sfințit", spune rugăciunea rostită la Te Deumul acestei sărbători.

SF. ARHANGHEL MIHAIL, PROTECTOR AL CRIULENILOR

De Ziua Hramului orașului Criuleni a avut loc ceremonia de inaugurare a compoziției sculpturale „Sfântul Arhanghel Mihail - ocrotitor al orașului Criuleni”. Monumentul, executat din piatră de Cosăuți de sculptorul sorocean Dumitru Lozan, a fost instalat la intrarea în oraș. Un sobor de preoți în frunte cu părintele Teodor Pelin, protopop de Criuleni și Dubăsari, a oficiat un serviciu divin de sfințire a acestei opere de artă. Dumitru Simon, președintele raionului Criuleni, a menționat că ideea edificării monumentului a apărut mai demult și a devenit posibilă grație agenților economici și locuitorilor orașului. Cei care au contribuit la realizarea acestei nobile intenții - Valeriu Răciula, director SRL „Goiana Petrol”, Ion Erhan, conducătorul brigăzii de construcție, executorul lucrărilor și, desigur, talentatul sculptor Dumitru Lozan au fost onorați cu colaci copti din recolta nouă de grâu. Locul unde a fost amplasată sculptura Sfântului Arhanghel Mihail este deja îndrăgit de criuleni. Aici vin pentru o binecuvântare cuplurile de tineri însurați, care depun flori la monument și își fac jurăminte de dragoste.

Gheorghe Pațanov, Criuleni

Din cuprins

Agenda de lucru a ÎPS Vladimir	⇒ p. 2
Protest împotriva adoptării Legii cu privire la discriminare	⇒ p. 2
„Creștini” violenți	⇒ p. 2
Hirotonii	⇒ p. 2
Decorații	⇒ p. 2
Cum sărbătorește un bun creștin hramul orașului	⇒ p. 3
De Hramul Capitalei	⇒ p. 3
Un târg al meșterilor populari de Hramul orașului	⇒ p. 3
Sfânta Cuvioasă Parascheva	⇒ p. 4
Calendar creștin pe luna octombrie	⇒ p. 4
“Pictarea icoanelor este o slujire duhovnicească...”	⇒ p. 5
Biserica din Putinești, la 180 de ani	⇒ p. 6
Părintele Dumitru Stăniloae a fost pomenit la Cernica	⇒ p. 6
Lecția a 39 de catehizare: Sfânta Taină a Preoției	⇒ p. 7
Internațional	⇒ p. 8

ȘEDINȚA DE LUCRU A SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE RUSE

Pe data de 9 octombrie la Moscova a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse, la care a participat și ÎPS Vladimir Mitropolit al Chișinăului și întregii Moldove.

La această ședință a fost luată o hotărâre ce ține de Mitropolia Chișinăului și a Moldovei. Redăm mai jos, un extras din Jurnalul nr. 88 al ședinței din 6 octombrie 2008:

A fost audiat: Rugămintea ÎPS Vladimir, Mitropolit al Chișinăului și întregii Moldove referitoare

la binecuvântarea înființării mănăstirii de femei „Sf. Gheorghe” în or. Ungheni, Republica Moldova și numirea în funcție de stareță a monahiei Varvara (Mateevici).

S-a hotărât:

1. Se binecuvântează deschiderea mănăstirii de călugărițe în or. Ungheni, R.M.

2. Monahia Varvara (Mateevici) este întărită ca maica stareță la mănăstirea „Sf. Gheorghe” din Ungheni.

www.mospat.ru

DESCHIDEREA ȘCOLII DUHOVNICEȘTI “SF. STELIAN” ÎN MUN. CHIȘINĂU

La biserica „Sf. Mc. dr. Diomid” de pe lângă Centrul creștin CATERD din mun. Chișinău, cu binecuvântarea Înalt Prea Sfinției Sale, Înalt Prea Sfințitului VLADIMIR, Mitropolitul Chișinăului și al întregii Moldove, a fost fondată Școala duhovnicească „Sf. Stelian” pentru tineri de 16-18 ani din familiile creștine.

Tinerii, se pot înscri la ascultarea cursului de cleric inferior, la cererea părinților. Învățământul, cazarea și hrana gratuită.

Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove salută deschiderea Școlii, care a avut loc la 1 octombrie 2008, în incinta Centrului creștin CATERD pe adresa: mun. Chișinău, sectorul Râșcani (Poșta Veche), str. Vasile Badiu, 17B.

Informații la tel. 46-41-82; 46-54-04.

STIMAȚI CITITORI!

NU UITAȚI SĂ VĂ ABONAȚI LA ZIARUL
“CURIERUL ORTODOX”
PE ANUL 2009!

AGENDA DE LUCRU A ÎPS VLADIMIR, MITROPOLIT AL CHIȘINĂULUI ȘI ÎNTREGII MOLDOVE

14 Septembrie

ÎPS Mitropolit Vladimir, împreună cu toți arhierii BOM, a săvârșit Sf. Liturghie la Catedrala Episcopală „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” din or. Cahul. Slujba a fost prilejuită de aniversarea a 10 ani de arhierie a PS Anatolie, Episcop de Cahul și Comrat. La slujba praznicală au participat slujitori și enoriași din toate protopopiatele, iar drept oaspete special a fost ÎPS Antonie, Arhiepiscop de Ural și Guriev.

18 Septembrie

Mitropolitul Vladimir a sfințit noua capelă din incinta spitalului raional Ungheni. Sf. locaș va purta hramul în cinstea „Sf. Apostol și Evanghelist Luca”.

19 Septembrie

Mitropolitul Vladimir a oficiat la Catedrala Mitropolitană slujba acatistului, după care a săvârșit Dumnezeiasca Liturghie închinată praznicului Minunii Sf. Arh. Mihail.

20 Septembrie

ÎPS Vladimir, a participat la o ședință de lucru la Mănăstirea Curchi, în cadrul căreia s-a discutat probleme ce țin de respectarea termenilor și mersul lucrărilor de reconstrucție pentru obiectivele incluse în prima etapă de dare în exploatare a complexului monastic din 8 noiembrie anul curent.

21 Septembrie

ÎPS Mitropolit Vladimir la Catedrala Mitropolitană.

22 Septembrie

ÎPS Vladimir a primit în audiență slujitori din Eparhia de Centru. În a doua jumătate a zilei a oficiat slujba de

binecuvântare la deschiderea Centrului de Coordonare a proiectelor sociale din cadrul Direcției mitropolitane.

23 Septembrie

Mitropolitul Vladimir a oficiat resfințirea bisericii cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din s. Sănătăuca, r. Florești.

24 Septembrie

ÎPS Mitropolit Vladimir a analizat dările de seamă trimestriale pentru parohiile din Eparhia de Centru. A primit la birou pe PS Anatolie, Episcop de Cahul și Comrat, protopopi, slujitori și mireni.

2 Octombrie

ÎPS Mitropolit Vladimir a revenit dintr-un pelerinaj din Țara Sfântă. Către sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci ierarhul împreună cu 150 de slujitori și credincioși din Moldova s-a rugat la cele mai apreciate locuri pentru fiecare creștin ortodox.

4 Octombrie

ÎPS Mitropolit Vladimir a oficiat slujba de sfințire a Sfintei Mese și Sf. Liturghie la biserica „Sf. M. Mc. Dumitru” din s. Izbiște, r. Criuleni.

6 Octombrie

ÎPS Mitropolit Vladimir a participat la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse.

10 Octombrie

Mitropolitul Vladimir, a primit în audiență la Palatul Mitropolitan slujitori și credincioși din cuprinsul Mitropoliei Moldovei.

PROTEST ÎMPOTRIVA ADOPTĂRII LEGII CU PRIVIRE LA DISCRIMINARE

Cel puțin 350 de preoți și creștini din întreaga țară au participat în dimineața zilei de 3 octombrie la un miting de protest organizat împotriva Legii cu privire la combaterea discriminării.

Protestatarii au scandat lozinci „jos sodomia”, „legea împotriva discriminării la gunoi”, „o căsătorie poate fi doar între un bărbat și o femeie”, sau „Creștinismul este sfânt”.

Solicitată de BASA-press Elena Bâtcă, jurista Mitropoliei Moldovei, a comunicat că această lege reprezintă un mare pericol pentru întreaga societate prin faptul că include termenul „orientare sexuală” ca criteriu de discriminare. „Promovarea unor patologii drept normalitate reprezintă un atac la morală familia, la factorul de bază al unei societăți”, a spus Bâtcă.

Părintele Ioan de la Aneni Noi a menționat că legile unei țări trebuie să fie formulate în acord cu normele sociale și cu valorile spirituale ale aceluiași popor. „Nu uitați că străbunii noștri au fost creștini. Prin adoptarea legilor anticreștine și antinaționale, atrageți asupra capului vostru și a întregului neam mânia lui Dumnezeu. În numele străbunilor noștri, vă rugăm să nu votați această lege”, a spus preotul.

Secvență de la mitingul organizat pe data de 3 octombrie

Ion Caraiman, student, participant la miting, a comunicat că majoritatea tinerilor sunt împotriva oricărui tip de relații între aceleași sexe. „Nu vom aproba homosexualii la noi în țară, noi vrem un viitor sănătos”, a menționat Caraiman.

Mitingul de protest a fost organizat de Asociația Creștină „Fericita Maica Matrona” și Mitropolia Moldovei.

În luna aprilie membrii mai multor organizații nonguvernamentale au format o Coaliție pentru Apărarea Familiei și Moralității și au demarat o acțiune de colectare a semnăturilor pentru excluderea termenului „orientare sexuală” din proiectul de Lege privind Prevenirea și Combaterea Discriminării. Timp de câteva zile circa 12500 de persoane din întreaga țară au semnat pentru excluderea acestui termen.

Proteste împotriva Legii privind Prevenirea și Combaterea Discriminării au început după ce minorități sexuale din Moldova au încercat la 11 mai curent să organizeze un marș al solidarității în centrul capitalei. Acțiunea urma să aibă loc în Piața Marii Adunări Naționale sub genericul „Toți diferiți – toți egali”. Un autobuz cu peste 60 de homosexuali și lesbiene au încercat să iasă în piață cu lozinci, baloane și pancarte, însă, desfășurarea acțiunii a fost stopată de membrii mai multor organizații creștine și de sportivi din Chișinău care i-au agresat verbal pe homosexuali, le-au confiscat materialele informative, fiind forțați să urce în autovehicul și să plece.

HIROTONII

18 Septembrie

În cadrul Liturghiei la capela „Sf. Apostol și Evanghelist Luca” din Ungheni a fost hirotonit Vladislav Motârșchi în treapta de diacon pe seama parohiei „Cuv. Parascheva”, s. Brânzeii

Noi, r. Telenești.

21 Septembrie

În cadrul slujbei de la Catedrala Mitropolitană, Valeriu Lungu, absolventul Academiei Teologice din Chișinău, a fost hirotonit în treapta de diacon.

DECORAȚII

14 Septembrie

Cu ocazia împlinirii 10 ani de arhierie a PS Anatolie, Episcop de Cahul și Comrat, a fost decorat cu ordinul „Cuv. Serafim de Sarov”, gr. II.

18 Septembrie

Părintele Andrei Ursoi, paroh la capela „Sf. Apostol și Evanghelist Luca” din Ungheni, a fost decorat cu Cruce de Aur și avansat în treapta de Protoiereu.

23 Septembrie

Au fost menționați cu distincții bisericești preoții de la biserica din s. Sănătăuca, r. Florești: Pr. Pavel Brăileanu avansat în treapta de Protoiereu și decorat cu Paliță, iar Pr. Alexandru Brăileanu s-a învrednicit de trei decorații Camilafcă, Cruce de Aur și ridicat în treapta de Protoiereu.

24 Septembrie

Au fost decorați: Dl Vasile Țurcan, medic șef al medicinei preventive din mun. Bălți cu ordinul Cuv. Paisie Velickovski, gr. II, Domnii Gheorghe Ciobanu, directorul Întreprinderii de Stat pentru Silvicultură (ISS), Chișinău, Ștefan Mavrodi, președinte „CAP Parata Agro”, Alexandru Covalenco, director general „Interactiv SA” cu medalia „Sf. Ștefan cel Mare”, iar Dl Vasile Bălan, inginer șef la

ISS, Chișinău cu diplomă arhierescă.

4 Octombrie

Preotul paroh Victor Gangan, de la biserica „Sf. M. Mc. Dumitru” din s. Izbiște, r. Criuleni, a fost decorat cu cruce cu pietre scumpe.

10 Octombrie

În contextul reconstrucției și restaurării Complexului monastic Curchi și în legătură cu recepționarea primei etape a lucrărilor executate, ca urmare a contribuției financiare a unor conducători de bănci comerciale, ÎPS Vladimir a decorat pe: Dl Dumitru Ursu, președintele Asociației Băncilor din Moldova, cu ordinul „Sf. Ștefan cel Mare”, gr. II, Domnii Grigorie Gacikevici, Vladimir Suetnov, Victor Hovorostovschi, Ion Chirpalov, Gheorghe Ursu și Jean-Francois Myard, cu ordinul „Cuv. Paisie Velickovski”, gr. II, iar Doamnele Natalia Vrabie și Natalia Politov-Gangas, cu ordinul „Cuv. Parascheva”, gr. II.

A fost decorați și vice-ministrul reintegrării dl Ion Stăvilă cu ordinul „Cuv. Paisie Velickovski”, gr. II; Pr. Teodor Roșca cu ordinul „Sf. Ștefan cel Mare”, gr. II, iar Prot. Oleg Vieru cu ordinul „Cuv. Paisie Velickovski”, gr. II.

„CREȘTINI” VIOLENȚI

Pericolul prozelitismului sectar sporește de la o zi la alta. Numeroase secte practice pe scară largă un prozelitism abuziv în încercarea de a-și atrage noi adepți în dauna Bisericii Ortodoxe. În ultimii ani, reprezentanții sectelor se bucură de o libertate deplină de acțiune, activitățile de bază fiind sufocarea parohiilor ortodoxe cu sediile lor impropriu denumite „case de rugăciune”, acostarea în stradă a creștinilor și chiar violențe.

Întru confirmarea acestora este cazul primarului de Hârbovăț din raionul Anenii Noi. Ca și în majoritatea satelor noastre, în s. Hârbovăț activează ilegal reprezentanți ai unor secte, despre care mai mulți locuitori s-au plâns la primărie. Oamenii sunt indignați de insistența acestor persoane care le propun materiale informative sau invitații la adunările lor. Liniștea creștinilor este tulburată și de agresivitatea lor pe care o manifestă atunci când sunt neglijați.

În ziua de 2 septembrie curent dl primar, trecând prin preajma casei unuia dintre acești „creștini” – Igor Delipovici, a încercat să-i vorbească despre nemulțumirea oamenilor din sat. Primarul nici nu a reușit să observe cum acesta a luat o bătă și l-a lovit violent în cap. A doua lovitură a fost oprită de viceprimar, care, din fericire, se afla în preajmă și a reacționat prompt.

La fața locului a fost chemată asistența medicală urgentă și poliția care a întocmit un dosar. La spital dl primar a primit îngrijirile necesare, iar viața lui la moment este în afara oricărui pericol.

Ulterior, dar, deși au fost anunțate organele de resort, mai ales că primarul era în funcție de serviciu, agresorul s-a ales doar cu amendă simbolică.

DE HRAMUL CAPITALEI

Peste 100 de funcționari de la Primăria capitalei și consilieri municipali, în frunte cu primarul general Dorin Chirtoacă, au depus în dimineața zilei de 14 octombrie, de Hramul Chișinăului, flori la monumentul domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt.

Primul a depus florile primarul Dorin Chirtoacă și executivul, el fiind urmat de președintele Consiliului municipal, Eduard Mușuc, împreună cu liderul fracțiunii PPCD, Alexandru Corduneanu și liderul fracțiunii PSD, Emil Guțu. Acestora li s-au alăturat câțiva oaspeți ai capitalei.

Funcționarii și aleșii locali nu s-au lăsat intimidați de ceața densă căzută deasupra Chișinăului și s-au felicitat reciproc cu ocazia sărbătorii.

Evenimentul nu a trecut fără incidente.

Înainte de apariția oficialilor, muncitori de la Asociația de gospodărire a Spațiilor Verzi, care au plantat zilele trecute flori în fața monumentului, au constatat că unele dintre ele lipsesc și știrbesc din forma aranjamentului. Astfel, imediat au fost plantate alte flori în loc. Potrivit maistrului Asociației, Lidia Babără, gestul reprezintă dovada faptului că unii locuitori ai capitalei sunt inconștienți și lipsiți de cultură.

După ce a depus flori, delegația s-a îndreptat spre Catedrala „Nașterea Domnului”, unde au participat la Sf. Liturghie.

După depunerea de flori de la Monumentul lui Ștefan cel Mare și slijba de la Catedrală, conducerea capitalei și oaspeți din mai multe țări membre ale Uniunii Europene au participat la deschiderea oficială a Hramului capitalei. Dorin Chirtoacă, a fost întâmpinat în PMAN cu pâine, sare și vin de către patru tineri purtând haine naționale. Primarul a venit în piață însoțit de invitați ai capitalei din mai multe orașe europene.

„Mă bucur mult că orașul Chișinău, la o vârstă de peste jumătate de mileniu, poate fi caracterizat ca fiind un oraș tânăr și puternic și că împreună cu cele 18 orașe și sate ale municipiului, avem perspectiva unei metropole”, a declarat primarul.

Mesaje de felicitare au fost adresate Chișinăului și de consilierul Președintelui României Traian Băsescu, Eugen Tomac, viceprimarul municipiului București, Răzvan Murgeanu, primarul Petroșaniului, Tiberiu Iacob Ridzi, dar și de către reprezentantul Organizației Internaționale a Francofoniei, Erik Norman Tibon.

De-a lungul bulevardului Ștefan cel Mare, preturile capitalei au prezentat programe de sărbătoare.

UN TÂRG AL MEȘTERILOR POPULARI DE HRAMUL ORAȘULUI

De Hramul orașului Chișinău, meșteri populari din toate domeniile și din diferite colțuri ale Moldovei au dat curs invitației Uniunii Meșterilor Populari, participând la expoziții de artizanat. Artera principală a Chișinăului a fost împânzită de corturi și mici tarabe unde vizitatorii aveau posibilitatea atât să admire și să procure lucrări originale, cât și să discute cu creatorii acestora. Aici găseai începând de la căciuli, cojocel și caftane de miel, oale de lut, costume naționale, lucrări împletite din pănușe, mileuri și pandante realizate manual, cât și lucrări încrustate în lemn, din piele naturală, expoziții de tablouri și ichebane.

Meșterul popular Constantin Cojan și soția acestuia au răspuns invitației Preturii Centru venind tocmai din s. Colibași, Cahul, cu o expoziție

de căciuli și cojocel din piei de miel. Chiar dacă mai mulți vizitatori își permiteau doar să le măsoare și să pozeze cu acestea, meșterii s-au arătat mulțumiți de prezența la Hram: „Am venit dis-de-dimineață, am impresia că tot orașul Chișinău se află acum pe bulevardul Ștefan cel Mare. Sărbătoarea este bine organizată, ni s-a oferit și o masă pentru a ne expune marfa. E un loc oferit gratuit, spre deosebire de participările noastre la diverse expoziții când plătim bani grei pentru participare”, ni s-a confesat soția meșterului.

Nu departe de ei o întâlnim și pe meșterita Victoria Movileanu, membru al UMP din Moldova, cu o nouă colecție de poșete și genți de mărime medie, confecționate din piele naturală, cu accesorii și cusături în nuanțe contrastante. „M-am străduit să apar cu modele noi, să fie comode,

practice și elegante. Procur pielea pentru genți din Italia, or pentru mine mult contează calitatea și culoarea materiei prime, de aici mi-apare inspirația și imaginea viitorului model de geantă sau poșetă”, ne spune meșterita.

Astăzi în centrul orașului și-au desfășurat marfa și diverși agenți economici, producători din municipiul Chișinău, invitați de Primăria capitalei la Hram. Unele produse, mai ales textile, provoacă îmbulzeală în jurul lor datorită prețurilor mai atrăgătoare. Leonid Coliban reprezintă întreprinderea de articole de tricotaj „Coliban”: „Vânzarea este bună. E multă lume bine dispusă. Rareori ne permitem să participăm cu expoziții care totodată ne oferă ocazia să ne promovăm produsul muncii noastre. Azi au interacționat lucrul și odihna”, afirmă producătorul.

Svetlana Corobceanu

CUM SĂRBĂTOREȘTE UN BUN CREȘTIN HRAMUL ORAȘULUI

Interviu cu părintele Valeriu Potoroacă, paroh al bisericii „Sfântul Panteleimon” din Chișinău.

Părinte, la 14 octombrie, de Acoperământul Maicii Domnului, este sărbătorit Hramul capitalei. Care este semnificația religioasă a acestei sărbători?

- Sărbătoarea „Acoperământul Maicii Domnului” este una dintre sărbătorile mari din sinaxarul Bisericii ortodoxe și își are începutul din prima jumătate a sec. X, când în zilele împăratului Ioan cel Înțelept în biserica Vlaherna din Constantinopol s-a săvârșit o minune. În această biserică se păstrau îmbrăcămintea, omoforul și o parte din brâul Maicii Domnului. Omoforul este un acoperământ cu care femeile iudeilor își acopereau capetele și era lung, ajungând la picioare.

Spre o duminică, la 1 octombrie, Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos, fiind în biserică la privigherea de toată noaptea, și-a ridicat ochii în sus împreună cu ucenicul său Epifanie și au văzut pe Preasfânta Fecioara Născătoare de Dumnezeu, stând în văzduh și rugându-se, strălucind ca lumina și acoperind poporul cu cinstitul omofor, înconjurată de oști cerești și de mulțime de sfinți în haine albe, dintre care erau Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Evanghelistul Ioan. A fost auzită și rugăciunea ei către iubitul ei Fiu și Dumnezeuul nostru Iisus Hristos: „Împărate ceresc, primește pe tot omul cel ce te slăvește pe Tine și cheamă în tot locul preasfânt numele Tău; și unde se face pomenirea numelui meu, acel loc îl sfințește și preamărește pe cei ce Te preamăresc pe Tine, și pe cei ce cu dragoste mă cinstesc pe mine Maica Ta. Primește toate rugăciunile și făgăduințele și-i izbăvește din toate nevoile și răutățile.”

De ce Chișinăul are Hramul anume în această zi?

- De obicei hramul unei localități coincide cu hramul bisericii din localitate. Chișinăul fiind capitală, hramul localității a fost ales din alte considerente bisericești. În ziua praznirii Acoperământului Maicii Domnului se sărbătorește și icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni de la mănăstirea Hârbovăț. Această icoană, foarte veche, cu o istorie deosebită, a apărut în Basarabia în 1790. După ce la mănăstire s-au făcut multe minuni la această icoană, începând cu 1859 în fiecare an în perioada 1 octombrie – 23 aprilie, icoana era adusă spre închinare în Chișinău, devenind astfel ocrotitoare a plaiului nostru.

Ce trebuie să facă un bun creștin de Hramul localității sale?

- Un bun creștin de Hram trebuie să meargă mai întâi la Sf. Liturghie apoi să sărbătorească creștinește.

Vin de Hram mai mulți creștini la biserică decât în alte zile?

- Îmi este greu să estimez, la noi biserica e plină de credincioși la slujbe.

Tradiția de a face oșpeți și de a primi musafiri de Hram este una creștină sau mai degrabă păgână?

- Tradiția de a primi oaspeți este creștină, e indisolubilă de orice sărbătoare bisericească și își are originea la agapele (mesele) frățesti a primelor comunități creștine. Această tradiție nu este deplină dacă uităm că sărbătoarea se începe cu Sf. Liturghie la biserică și se compromite dacă primirea oaspeților se transformă în beție și desfrâu.

Chișinăul a ales, acum 6 ani, să sărbătorească la 14 octombrie Hramul localității, renunțând la Ziua orașului. Găsiți, cumva, că după această perioadă chișinăuienii au devenit mai spirituali, mai religioși?

- Ziua orașului a avut o esență laică și se sărbătorește mai mult păgânește. Consider că în răstimpul de când sărbătorim Hramul orașului oamenii au devenit mai curați, mai frumoși la suflet. Chiar dacă nu toți vin în această zi la Sf. Liturghie, cei care vin îi influențează benefic pe apropiații săi prin rugăciunile lor.

Info-Prim Neo

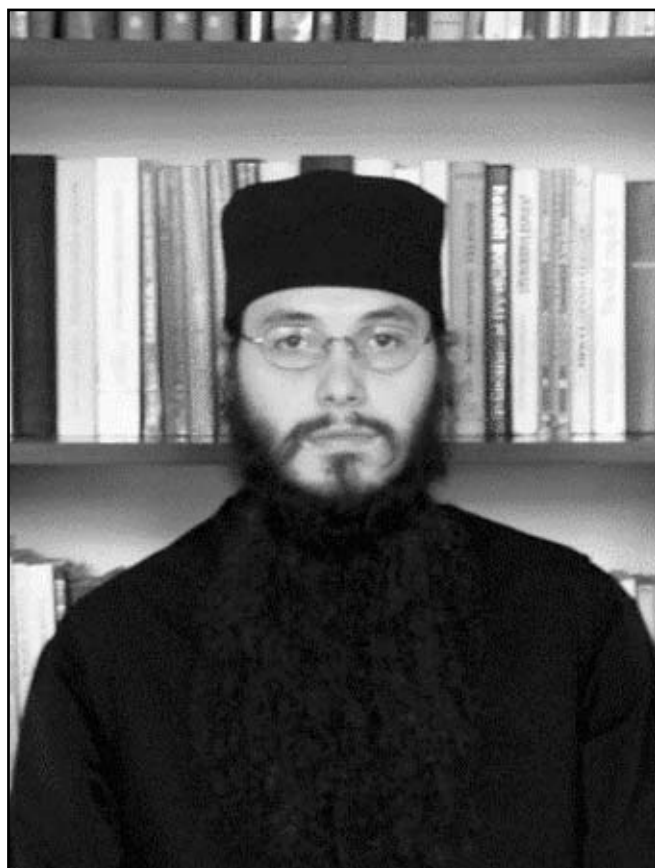

„PICTAREA ICOANELOR ESTE O SLUJIRE DUHOVNICEASCĂ...”

Interviu cu ieromonahul Petru Pruteanu

Ieromonahul Petru Pruteanu este licențiat al Facultății de Teologie din Iași (2001). Are studii doctorale la Moscova (Universitatea Umanistă „Sf. Tihon”) și la Kiev. În 2006 și-a susținut teza de doctorat cu tema „Antropologia teologică a părintelui profesor Dumitru Stăniloae”. A fost călugărit la Mănăstirea „Sfinții Trei

Ierarhi din Iași – 2002, în cinstea Sf. Ierarh Petru Movilă al Kievului, apoi hirotonit ierodiacon și ieromonah la Mănăstirea „Nașterea Domnului” din Zăbriceni, Edineț în anul 2003 de către PS Dorimedont Cecan. Actualmente este decanul Facultății de Teologie de la Edineț.

Corespondentul: Părinte Petru, astăzi mi-am propus să discutăm un subiect mai delicat. Vorbesc despre pictura bisericească pe care unii credincioși au fost învățați să o asocieze cu „chipul cioplit” și care a provocat în istoria bisericii nu doar dispute dar și vărsări de sânge. Cum au ajuns Bisericele să fie înfrumusețate cu icoane și fresce și care este rostul lor estetic și duhovnicesc?

Ieromonahul Petru Pruteanu: Întrucât nu este momentul oportun să intrăm în teologia icoanei și în toate argumentele aduse de numeroși Sfinți Părinți precum: Sf. Ioan Damaschin, Teodor Studitul, Nichifor al Constantinopolului ș.a., mă voi rezuma aici la o distincție logică între „chip cioplit” și „icoană”.

Icoană poate fi tot ceea ce ne duce cu gândul la Dumnezeu și nu ne limitează la realitatea văzută, ci ne ajută să o transcendem pentru a-L vedea duhovnicesc pe Dumnezeu Cel nevăzut, iar chipul cioplit sau idolul este orice lucru sau ființă care se interpune între noi și Dumnezeu. Deci, până la urmă, orice element din natură poate fi în același timp și icoană și chip cioplit, depinde cum ne raportăm la el – ca la o fereastră spre Dumnezeu sau ca la un zid între noi și Dumnezeu.

Teologic vorbind, întreg cosmosul, aproapele nostru și cu atât mai mult o imagine religioasă, pot să ne ducă cu gândul la Dumnezeu și atunci ele nu sunt altceva decât icoane spre Absolut. Anume un astfel de rol îl au chipurile Mântuitorului, ale Maicii Domnului sau ale Sfinților. Închinarea la aceste icoane nu este nici pe departe închinarea la lemn, ramă, hârtia sau vopselele utilizate, ci este o închinare la persoana reprezentată, la fel cum și privirea la fotografia mamei, nu este o simpatie față de hârtia fotografică, ci față de persoana care prin această imagine, ne este mai aproape...

De obicei, sectarii, care au pierdut orice realitatea simbolică și nu au nici o Sfântă Taină, nu înțeleg aceste lucruri elementare sau le înțeleg, dar în mod intenționat răstălmăcesc textele biblice pentru a-i clătina pe cei mai slabi în credință.

Având icoane în casele noastre sau aflându-ne în biserică înconjurați de icoane, mai ușor conștientizăm sacralitatea locului, simțind în mod real prezența sfinților și a lui Dumnezeu Însuși, Care se proslăvește întru ei. Într-un astfel de spațiu, rugăciunea „curge” mai ușor, ajutându-ne să ne rupem gândul de la cele lumești și să-l concentrăm spre realitățile sacramentale ce ne înconjoară. La „capătul” acestora însă trebuie să-L întrezărim pe Hristos și să nu ne limităm doar la admirarea chipurilor, chiar dacă ele sunt religioase. Așa cum spunea un Sfânt Părinte, „Icoana este Evanghelia pentru cei ce nu știu carte...” și acest rol ea îl are și astăzi, chiar și în cazul celor care știu carte și chiar citesc Sfânta Scriptură.

Cor.: În ce măsură este important ca un pictor specializat în pictura bisericească să ducă un mod

de viață creștin? Cum credeți, cineva care pictează nuduri este îndreptățit moral să încerce și chipuri de sfinți sau scene din Biblie?

IPP: Icoana nu este un portret, ci o imagine care trebuie să reflecte sfințenia, iar o asemenea taină nu poate fi redată de cineva care nu trăiește sfințenia măcar într-o mică măsură.

În trecut, dar și astăzi, pictorului i se cere ca să aibă o viață curată, să țină post și să fie spovedit și împărtășit, pentru că numai un om împăcat cu Dumnezeu și aflat în urcușul sfințeniei, poate să reflecte iconografic chipurile sfinte. Pictarea icoanelor este și ea o slujire duhovnicescă și ea trebuie făcută cu frică de Dumnezeu și cu smerenie. Poate de aceea, cei mai mari iconari din istoria Bisericii au fost anume călugării.

Cor.: Sunt școli specializate în pictura bisericească la noi în Moldova? Care sunt cele mai prestigioase școli de specialitate (care pregătesc iconari și pictori de fresce) în țările apropiate nouă?

IPP: În Moldova, începând cu acest an de învățământ, pe lângă Mănăstirea Frumoasa, se încearcă deschiderea unei școli de pictură și mozaic, dar ea este la început și roadele ei se vor putea vedea abia peste câțiva ani buni. Am auzit că sunt și niște secții specializate la Colegiul și Academia de Arte, dar și acelea sunt slăbuțe, mai ales din cauză că nu avem dascăli buni și o continuitate a unei tradiții în domeniu. Sunt însă școli foarte puternice atât în România, cât și în Rusia. România are secții de pictură și restaurare de icoană pe lângă majoritatea celor 15 Facultăți de Teologie, dar și pe lângă Mănăstiri, numărul lor fiind deci foarte mare, iar Rusia, din câte știu, are și ea două școli bune, ambele la Moscova, mai exact, la Academia de la Serghiev Posad și la Universitatea Sf. Tihon.

Vreau să menționez și faptul că școlile românești sunt mai diversificate, practicând atât icoană pe lemn, cât și frescă și mozaic, pe când școlile rusești pictează mai mult pe lemn și încet, redescoperă fresca bizantină la care, într-o vreme erau și ei foarte buni.

Cine emite autorizații pentru astfel de picturi și în baza căror criterii? Cum sunt remunerati pictorii de icoane, frescă aici, dar și în alte țări, România, Rusia. Ce contează mai mult în această meserie, deprinderile tehnice pe care ți le formează o școală sau altceva?

În general, dar mai ales la acest capitol, Biserica Rusă și nu mai zic de cea din Moldova, este mai slab organizată ca Biserica Română sau Greacă. În România există Comisii Sinodale și Eparhiale care avizează picturile murale din biserici și emit licențe doar unora dintre pictorii care vor să picteze și să-și facă din această o meserie sau carieră. La noi așa ceva încă nu există și doar în cazul unor biserici sau monumente istorice mai importante, se convoacă o comisie, de obicei, nespecializată, care hotărăște într-un anumit fel.

Cât privește îndemânarea, desigur, ca și în orice altă meserie, 10% este talentul, adică darul lui Dumnezeu, iar 90 % munca și strădania. Bineînțeles, pictura presupune și transmiterea unor anumite „secrete profesionale” pe care trebuie să le ai de la cine lua.

La icoanele pe lemn, plata pentru lucru se face de obicei pe obiect, în funcție de tehnologie și complexitatea imaginii, iar la pictura murală și mozaic, plata se face pe metru pătrat.

Din câte cunosc, aici în Moldova avem două stiluri de pictură bisericească: stilul bizantin care ne-a rămas de la români și cel realist care vine de la ruși. Prin ce se deosebesc ele în general și care dintre ele, în opinia dvs. este mai apropiat de duhul și spiritualitatea ortodoxă?

Stilul bizantin, nu ne-a rămas de la români, ci de la bizantini, așa cum o spune și denumirea. E altceva decât anume românii și sârbii au păstrat cel mai bine acest stil autentic ortodox și nu prea au făcut abateri de la regulile picturii canonice ortodoxe.

Stilul realist însă, nu este nici el rusesc, ci vine din Occident, de la romano-catolici. Ca și muzica corală (nici ea de origine ortodoxă), pictura realistă a fost adusă în Rusia de către țarul Petru I cel Mare la începutul secolului al 18-lea și a rămas dominantă și până astăzi, deși tot mai mult se pune problema revenirii la pictura autentică bizantină.

Mulți nu înțeleg diferența dintre aceste două stiluri și chiar preferă stilul realist, dar noi trebuie să ținem minte că icoana nu trebuie să fie ca o imagine fotografică în care să fie înfățișat omul exact așa cum a fost, uneori cu insistarea pe reprezentarea mușchilor sau a altor elemente, ci ea trebuie să fie o reprezentare simbolică care să transpună chipurile ascetice ale persoanelor reprezentate. Icoana realistă este de fapt portret sau tablou profund ancorat în timp și lume, pe când chipul bizantin, transcende timpul și spațiul.

Cor.: Sunt curios cum un pictor se pregătește atunci când trebuie să deseneze chipul unui Sfânt despre care nu are prea multă informație relevantă? Cum se documentează cu privire la anumite detalii exterioare, forma bărbii, a capului, forma ochilor? Apropo, în ce măsură chipul sfinților reprezentați pe icoane corespunde cu „originalul”? Altfel spus, Ștefan cel Mare, Sfânta Teodora de la Sihla, Sfântul Antipa Athonitul au fost așa cum îi vedem pe icoane?

IPP: Dacă ne referim în special la icoana bizantină, atunci toate detaliile referitoare la chip nu sunt chiar atât de importante. Contează mesajul și rolul didactic și sacramental al icoanei, nu atât fidelitatea reprezentării. Cu toate acestea, e bine să se știe că există o carte numită „Erminia picturii bizantine” care face o descriere uneori amănunțită, iar altelei sumară a fiecărui chip de sfânt. Atunci când un chip de sfânt se pictează pentru prima dată, în special înainte de canonizare, icoana este supusă unei analize de specialitate, apoi decizia finală este luată de Sfântul Sinod care aprobă atât icoana, cât și slujba sfântului respectiv.

Cor.: La catedrala din Chișinău avem o icoană consacrată sfinților moldoveni. Există în Biserică o tradiție de a consacra icoane sfinților unui neam anume sau e o practică mai nouă? Avem icoane cu reprezentări ale sfinților români, greci, ruși, sârbi sau georgieni?

IPP: După cum se știe, în duminica următoare Duminicii Mari, Biserica Ortodoxă îi cinstește pe toți sfinții știuți și neștiuți. Apoi încă peste o duminică, care este deja prima din Postul Sfinților Apostoli, fiecare Biserica locală își cinstește sfinții locali. Aceasta se mai numește și „Duminica Sfinților Naționali” (respectiv: ruși, români, greci etc, fiecare cu ai lor). Întrucât și Biserica și credincioșii din Moldova trec printr-o criză de identitate, Biserica noastră a lăsat ca fiecare să sărbătorească în „Duminica Sfinților Naționali” pe sfinții pe care-i vor (iar ca să fim sinceri, cei mai mulți nici nu săvârșesc această pomenire specială), pentru că slujba Sfinților români nu îndrăznește nimeni să o facă, iar cea a Sfinților ruși nu este tradusă și parcă nici nu prea e binevenită. Deci această duminică este trecută sub tăcere, iar pe lângă ea, a fost „inventată” o zi specială de prăznuire a „Sfinților Moldovei”, care se suprapune cu Sărbătoarea Acoperământului Maicii Domnului, a Icoanei Făcătoare de Minuni de la Hârbovăț și cu Hramul Capitalei, adică 1/14 octombrie. Dacă vă uitați atent, nici unul dintre Sfinții reprezentați pe acea icoană a „Sfinților Moldovei” nu s-au născut în actualul teritoriu al Republicii Moldova, dar... asta nu înseamnă că aici nu sunt Sfinți.

Cor.: Aud de canonizări mai recente în Rusia, România, iar în Republica Moldova – nimic. Oare în secolul trecut nu am mai avut credincioși ajunși la măsura sfințeniei? Mă întreb dacă se ocupă cineva de cercetarea vieții părintelui Selaful cel Orb de la Chițcani, Agafia de la Cușeleuca, părintele Ioan Zlotea sau alții de care eu nu știu?

IPP: Soborul Arhieresc al Bisericii Ruse (din care facem și noi parte) a hotărât încă în anul 1992, ca fiecare eparhie să înființeze câte o comisie de canonizare a sfinților locali. Nici până astăzi o astfel de comisie nu există nici pe lângă Mitropolie și cu atât mai puțin pe lângă celelalte cinci eparhii.

Cu siguranță, sunt și la noi sfinți și ei trebuie aduși ca exemplu locuitorilor acestui pământ. Consider chiar că această neglijență a noastră de a cinsti înaintașii, e un mare păcat, dar care, sperăm, în viitorul foarte apropiat va fi reparat.

Cor.: Părinte, vă mulțumesc mult pentru interviu

IPP: Să fie întru slava Domnului...

Igor Pînzaru, corespondent

BISERICA DIN PUTINEȘTI, LA 180 DE ANI

Satul Putinești este situat pe malul stâng al râului Răut și se află la o distanță de 18 km de centrul raional Florești. Potrivit tradiției populare, denumirea satului se trage de la primii întemeietori care se ocupau cu facerea puținilor, poloboacelor ș.a. lor li se zicea „putinari” de aici și satul s-a numit Putinești¹.

Prima atestare documentară a satului e la 1588. Conform izvoarelor istorice, la anul 1604 moșiile satului au fost cumpărate de marele vornic Nistor Ureche, tatăl cronicarului Grigore Ureche². În partea despre miază-noapte al altarului bisericii se află însemnat locul Sf. Mese a vechii biserici ceea ce ne dă de înțeles că până la construcția actualului locaș sfânt a existat o altă biserică, mai veche.

În anul 1828, proprietarul Nicolae Panaiti cu mijloace proprii, zidește din piatră, actuala biserică cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae”³. Biserica a fost construită pe un loc puțin ridicat. Se spune că, înainte de construcția bisericii, pe acel loc a fost adus cu carele și târgile mult pământ pentru a ridica locul. Din darea de seamă pe anul 1928 aflăm că în arhiva bisericii se păstrau în acel timp, Metricele cu începerea anului 1824, Codici de mărturisire de la anul 1820, Registrele de căsătorie de la anul 1840 ș.a. În 1863 pe lângă biserică activa o școală elementară, iar din 1896 o școală parohială cu o clasă.

Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” din s. Putinești, Florești

Din cele mai vechi timpuri ca slujitor al bisericii din Putinești este cunoscut ca și cântăreț, diaconul Iacov Arventiev, fiind în serviciu de la 1864. Primul preot cunoscut, slujitor la acest altar a fost preotul Teofil Pojan, care a deservit biserică până în anul 1899. Moare în același an la vârsta de 57 de ani, fiind înmormântat în partea de răsărit a bisericii. Până în anul 1911 nu se cunoaște cine a deservit biserică, iar în acest an, pentru biserică din Putinești este hirotonisit ca și preot, absolventul Seminarului Teologic din Chișinău, Ioan Urechi. În 1916 se transferă la biserică din s. Diviza, jud. Cetatea-Albă.

Tot în acel an este numit paroh la biserică din Putinești, preotul Alexandru Dașcheev, venit din ținutul Hotin. Toți anii din perioada interbelică a condus această parohie. Oamenii de vârstă înaintată își amintesc de părintele Alexandru ca de un adevărat părinte duhovnicesc, având o mare autoritate ca preot, ca educator și mare sprijinitor al enoriașilor săi.

În 1926 trece la cele veșnice diaconul Iacov Arventiev, care a deservit biserică în funcția de cântăreț timp de 62 de ani și este înmormântat în partea de răsărit a bisericii. La 1 octombrie 1926 este numit în funcție de cântăreț la biserică din Putinești, absolventul Seminarului Teologic din Chișinău Andrei Ciobanu care a activat aici până în anul 1940.

În 1928 parohia Putinești dispunea de casă parohială, un teren arabil de 18 ha, un capital de 6068 lei provenit din vânzarea lumânărilor și a donațiilor parohienilor. Alt capital în efecte, de 1824,5 lei a fost donat de locuitorului satului Simion Solcan încă în anul 1896 deus pe vecie la banca rusă din care biserică n-avea nici un folos, și un capital de 596 lei 64 bani proveniți din economiile făcute de biserică, deus la Administrația Financiară – Bălți. Parohia mai dispunea de o bibliotecă de 111 volume de carte. Reparații ale bisericii s-au efectuat în 1913 și 1934.

În anul 1940, ca urmare a cuceririi Basarabiei de către sovietici, administrația bisericească a avut grijă ca clerul bisericesc refugiat să fie aranjat la parohiile din Țară. După 24 de ani, slujitori la altarul bisericii din Putinești, părintele Alexandru n-a dorit să se refugieze. Cântărețul bisericii Andrei Ciobanu s-a refugiat fiind încadrat la o parohie din jud. Argeș.

Pentru neachitarea la timp cu „postavca”, părintele Alexandru a fost arestat de sovietici și judecat

la 10 ani. A fost deportat în peninsula Ciucotka, pe râul Kolîma unde erau duși cei sortiți la exterminare. A suferit timp de 6 ani clima aspră, chinurile, neajunsurile, bolile și batjocura gulagului sovietic.

În 1941, după eliberarea Basarabiei, la biserică din Putinești a fost numit părintele Mihail Răznovanu, fost refugiat în 1940 de la parohia Ojeva, jud. Hotin și reîntors acasă. Dar în 1944 biserică din Putinești din nou a fost văduvită din cauza că preotul a fugit de „eliberatorii” sovietici. În perioada 1944-1946, biserică din sat nu a mai funcționat.

Întorcându-se din exil, în 1946, părintele Alexandru Dașcheev este numit paroh la biserică din satul vecin Gura Căinarului. Din cauza lipsei de preoți, fiindcă în 1944 foarte mulți se refugiaseră în România, a fost numit ca suplinitor și la biserică din Putinești, vechiul său loc de slujire. Îl avea cântăreț pe locuitorul s. Gura Căinarului, Nichita Popescu, iar din 1948, pe tânărul Grigore Lisnic, venit din Cobâlnea, jud. Soroca.

La începutul anului 1949, părintele Alexandru Dașcheev a fost informat că în conformitate cu hotărârea Sovietului raional de deputați, nu mai este nevoie de serviciile lui la biserică din Putinești. Astfel, din acel an nu s-a mai săvârșit serviciul divin. Fiind în vecinătate cu cimitirul, între 1949-1962 se săvârșea în biserică numai slujba înmormântării.

În 1962, anul declanșării campaniei ateiste de profanare și distrugere a locașurilor sfinte n-a fost scăpată cu vederea nici biserică din Putinești. Pentru a-și îndeplini planul său diabolic, în ziua preconizată pentru distrugerea bisericii, conducerea locală i-a trimis la muncă pe toți lucrătorii gospodăriei agricole la cel mai îndepărtat lot de pământ, iar pentru devastarea bisericii au fost instruiți câțiva „activiști”.

A fost răsturnat iconostasul și distrus tot interiorul bisericii. Icoanele și obiectele de cult, au fost transportate și aruncate într-un depozit al kolhozului. Astfel, din 1962 biserică fusese transformată în depozit.

La sfârșitul anilor 90 ai secolului trecut, biserică se afla într-o stare deplorabilă, așa încât pentru redeschiderea ei a fost necesară o reconstrucție a ei. Restaurarea s-a efectuat între anii 1988-1990. Din partea protopopului cercului Soroca a fost împuternicit regretatul părinte Alexandru Dașcheev să supravegheze reconstrucția bisericii din Putinești.

S-a schimbat acoperișul bisericii, catapitasma, podeaua, ferestrele ș.a. Din interiorul bisericii de până la 1962 s-au păstrat, de către câțiva buni creștini, trei icoane: a „A Sfintei Treimi”; a Maicii Domnului „Potolește mâhnirile mele”, împodobite cu riză metalică și icoana Maicii Domnului, pictată în mănăstirea Noul-Neamț și donată la 1913 bisericii de către ctitorul Simion Solcan.

În 1990 la biserică din Putinești a fost numit paroh, preotul Ilie Munteanu, iar cântăreț Vasile Tanasov. La 25 noiembrie 1990 a fost oficiată de către un sobor de preoți slujba de sfințire a bisericii și săvârșită prima Liturghie după mai mult de treizeci de ani.

Din 1993 până în prezent, paroh la biserică din Putinești este subsemnatul, iar din 1995 în postul de cântăreț este Efimie Tanasov. Pe parcursul acestor ani s-a îmbogățit interiorul bisericii cu mai multe icoane, s-au săvârșit reparații curente, iar în 2002 s-a restaurat și s-a împodobit iconostasul bisericii. Prin contribuția enoriașilor, la intrarea în sat, în 2006, s-a instalat o impunătoare Troiță, din piatră. Pe locul răstignirii, din apropierea bisericii, datată din 1906, care a fost distrusă pe timpul războiului, în 2007 s-a instalat o Troiță din piatră.

În partea de miază-noapte a bisericii se află o Cruce din piatră reinstalată în 2005, pe locul Sf. Mese a vechii bisericii de până la 1828.

În apropiere se află un cavou din anul 1790 a unui logofăt care în perioada cât a fost închisă biserică a fost distrus, locul a fost însemnat cu o cruce. Alături se află un alt cavou a familiei maiorului din armata rusă Krîjanovski. În apropierea bisericii se mai află cavourile ctitorilor Simion Solcan, a ctitorului și ziditorului bisericii Nicolae Panaiti și a părintelui Măcărescu. S-au păstrat mormintele diaconului Iacov Arventiev și a preotului Teofil Bejan, slujitori la acest sfânt locaș.

Prot. Ioan Lisnic, parohul bisericii „Sf. Ierarh Nicolae” din Putinești, Florești

Note

¹ A.N.R.M., F. 1217, d. 251, f. 1-16.

² Trofăilă V. *Județul Soroca*, Chișinău, 2002, p. 81.

³ *Anuarul Epăriei Chișinăului și Hotinului*, Chișinău, 1922, p. 192.

Părintele Dumitru Stăniloae a fost pomenit la Cernica

Cu prilejul comemorării a 15 ani de la trecerea la cele veșnice a părintelui Dumitru Stăniloae, în cimitirul Mănăstirii Cernica a avut loc pe 3 octombrie a.c., o slujbă de pomenire.

La parastasul săvârșit de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu Preasfințitul Ciprian Cămpineanul, Episcop-Vicar Patriarhal, au participat preoți, profesori și teologi care l-au cunoscut și care îl apreciază permanent pe părintele profesor Dumitru Stăniloae. La slujbă săvârșită la mormântul părintelui au fost prezenți și participanții la lucrările Sesiunii de comunicări științifice dedicate Sfântului Vasile cel Mare, care s-a desfășurat în perioada 2-3 septembrie la Centrul Cultural „Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica”.

După slujba parastasului, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, unul dintre discipolii părintelui Stăniloae, a ținut un cuvânt de învățătură, arătând că marele teolog român este pentru toți cei prezenți și pentru acei ce i-au citit opera un mărturisitor și un înnoitor al teologiei ortodoxe.

Părintele Dumitru Stăniloae a fost licențiat în litere la București și doctor în teologie la Cernăuți, iar apoi a urmat specializări la Atena, München, Paris, Berlin și Constantinopol (Istanbul). Din anul 1946 a tradus din scrierile Sfinților Părinți, punând bazele unei literaturi filocalice în limba română.

Teolog, profesor de Teologie dogmatică, traducător și comentator al Sfântului Grigorie Palama, al Sfântului Maxim Mărturisitorul, al Sfântului Grigorie de Nissa etc., autor al numeroase cărți de hristologie și antropologie, părintele Dumitru Stăniloae a marcat, prin personalitatea și opera sa, întreaga Biserică Ortodoxă contemporană. Este de departe considerat teologul cel mai de seamă pe care neamul românesc l-a dat Ortodoxiei și nu numai. Opera sa teologică cuprinde 90 de cărți, 33 de traduceri, 275 de articole teologice, 22 de recenzii, 35 de cuvântări comemorative, 475 de articole de ziar și 17 interviuri.

Icoane bizantine și post-bizantine din Grecia

În perioada 12 septembrie – 7 decembrie 2008, Muzeul Național de Artă al României, găzduiește expoziția „De la Întruparea Cuvântului la Îndumnezeirea Omului. Icoane bizantine și post-bizantine din Grecia”, care cuprinde 64 de icoane bizantine și postbizantine ce datează din secole XIII-XVIII și are o scenografie specială.

Organizată în colaborare cu Fundația Culturală Greacă, expoziția va oferi iubitorilor de artă posibilitatea de a admira exponate prețioase care provin din mai multe muzee de prestigiu din Grecia: Muzeul Bizantin și Creștin din Atena, Muzeul Culturii Bizantine din Tesalonica, Muzeul Bizantin din Veria, Muzeul Bizantin din Kastoria, Muzeul Benaki din Atena, precum și dintr-o colecție particulară.

O serie aparte o constituie cele 14 icoane, cu scene vetero-testamentare de Theodore Poulakis, din colecția Dimitris Kontominas. Acestea aparțin școlii crețane, care combină tehnica bizantină cu influențe stilistice occidentale.

Expoziția dorește să promoveze spiritualitatea credinței ortodoxe așa cum este ea exprimată în arta din momentul de apogeu al Imperiului Bizantin și modul cum a fost păstrată tradiția în timpul dificilei perioade de ocupație otomană. Icoanele prezentate revelează unitatea expresiei spirituale a artei bizantine, mai evidentă până la sfârșitul secolului al XV-lea.

NELINIȘTIT ESTE SUFLETUL NOSTRU PÂNĂ NU SE ÎNTOARCE IARĂȘI LA TINE, DOAMNE

LECTII DE CATEHIZARE

Lecția 39

“PUTEREA SFINȚITOARE”

SFÂNȚA TAINĂ A PREOȚIEI

(inceputul în nr. 09(206) din 9 septembrie 2008)

Administrarea Sf. Taine a Preoției

În privința modului de administrare a Sf. Taine a Hirotoniei s-au stabilit următoarele norme canonice:

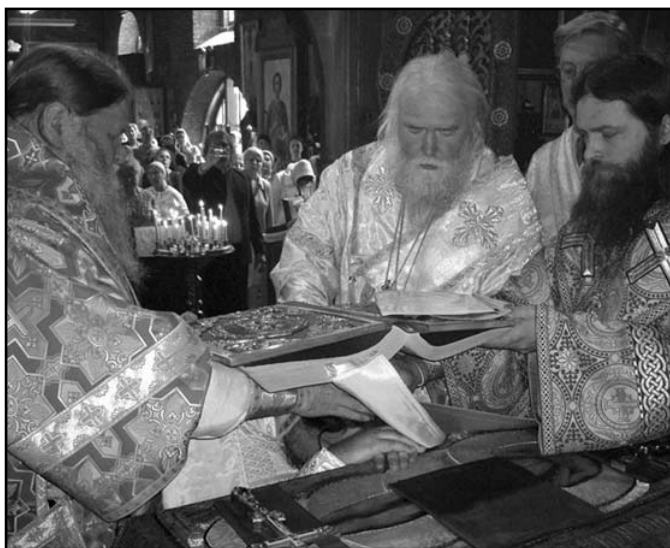
1) Hirotonia să se facă public în Biserică în prezența credincioșilor care, potrivit tradiției, confirmă vrednicia hirotonitului. Hirotonia se săvârșește în Sf. Altar în cursul Liturghiei la timpul convenit, începându-se cu hirotonia întru episcop la începutul Liturghiei, apoi cu cea de presbiter și cu cea întru diacon care se săvârșește spre sfârșitul Liturghiei.

2) Hirotoniții în treptele superioare trebuie să primească - pe rând - hirotonia în treptele inferioare, cu obligația de a sluji un oarecare timp în fiecare din acestea, fără a exista anumite reguli obligatorii pentru timpul slujirii în fiecare treaptă. Cea dintâi normă canonică privind această rânduială este cuprinsă în Canonul 10 al Sinodului local din Sardica (343) care spune că cel ce va primi hirotonia episcopală „să nu se așeze înainte de a îndeplini serviciile anagnostului, diaconului și presbiterului. Căci de va dovedi vrednicie, trecând prin fiecare treaptă, va putea trece la înălțimea episcopatului și va avea timpul necesar pentru fiecare treaptă...”. Nicodim Milaș în talmăcirea acestui canon, făcând unele calcule, spune că intersitium sau timpul de slujire între două trepte este:

- a) de la citeț până la diacon - 7 ani;
- b) de la diacon la presbiter - 5 ani;
- c) de la presbiter până la episcop - 5 ani.

Deci, persoana care trebuie să primească hirotonia episcopală trebuie să slujească 17 ani în celelalte trepte a preoției, iar dacă presupunem că a devenit cititor la 20 de ani, termenul va fi de 15 ani. Acest termen în nici un caz nu trebuie să fie prea scurt, pentru a da posibilitatea de a se convinge în statornicia în credință a candidatului, în ținuta morală înaltă și în pregătirea necesară.

3. Preotul este Hirotonit de către episcopul eparhiot, numai în eparhia sa, în conformitate cu Canoanele 34 și 35 Apostolice, sau de arhierul delegat ori autorizat de către episcopul eparhiot.

Episcopul este hirotonit de un sobor de episcopi. Numărul acestora, în diferite canoane este arătat diferit, astfel Canonul 1 Apostolic spune că „episcopul să se hirotonească de 2 sau 3 episcopi”, iar Sinodul I ecumenic prin Canonul 4 stabilește că „episcopul să se așeze cu atât mai mult de către toți episcopii din eparhie ... sau cel puțin trei episcopi, făcându-se alegători și cei care nu sunt de față, dar prin scrisori și atunci să se facă hirotonia”, numărul de trei episcopi la hirotonia de episcop este indicat și de Canoanele 13 și 58 ale Sinodului din Cartagena (419), 3 al Sinodului VII Ecumenic din Constantinopol (787).

La început episcopul era ales de către sinod și cu consimțământul poporului (Canonul 6 Sardica s.a.).

Cu timpul poporul a fost îndepărtat de la alegerea episcopului, o perioadă de timp mai menținându-se rânduiala veche, exemplul ni-l da însăși Patriarhia Ecumenică chiar și în sec. XIV și XV.

În prezent în Republica Moldova, în conformitate cu Statutul Bisericii Ortodoxe din Moldova din 17

noiembrie 1993, „Mitropolitul este numit de către Sfântul Sinod și Sanctitatea sa Patriarhul Moscovei și al Întregii Rusii...” (Cap. II Art. 15), despre episcop nici atât nu ni se spune, dar luând în considerație ca Mitropolia Moldovei și a Chișinăului este o parte componentă a Bisericii Ortodoxe Ruse, putem afla din Statutul Bisericii Ortodoxe Ruse ca „episcopul eparhiot este ales și numit de către Sf. Sinod și cu Ucazul Patriarhului” (Cap. VII. Art.6).

4. Atât clericii superiori, cât și inferiori trebuie să se hirotonească pentru un loc determinat.

5. Hirotonia, odată săvârșită canonic în orice treaptă, nu se mai repetă, iar „dacă vreun episcop sau presbiter sau diacon ar primi a doua oară Hirotonia de la oarecare, să se caterisească și el și cel ce l-a hirotonisit, afară dacă ar dovedi că are Hirotonia de la eretici” (Canonul 68 Apostolic).

6. Pentru ca Hirotonia să fie validă, este nevoie ca ea să se ordoneze din libera voință a celui ce se hirotonisește.

Efectele juridice ale Sf. Taine a Preoției

Efectele juridice ale Sf. Taine a Preoției pot fi împărțite în câteva grupe:

- 1) cu privire la structura sacerdotală;
- 2) cu privire la starea civilă a clericului;
- 3) cu privire la viața de stat.

Efecte cu privire la structura sacerdotală

Prin Hirotonie se creează starea clericală, care reprezintă o categorie socială deosebită în structura socială a Bisericii.

Tot prin Hirotonie se conferă starea harică a preoției, precum și puterea bisericească corespunzătoare fiecărei trepte a stării harice, putere a cărei exercitare este reglementată prin numeroase norme juridice privind drepturile și îndatoririle ce revin fiecărei trepte de slujire a ierarhiei de instituție divină.

Efectele juridice cu privire la starea civilă a clericului

Efectele juridice cu privire la starea civilă a clericului sunt reglementate printr-o serie de norme canonice, unele scrise, iar altele prin obicei sau practica tradițională.

Astfel, pentru treapta episcopală s-a stabilit regula care interzice conviețuirea conjugală (Canonul 48, VI Ecumenic), impunându-i-se celibatul (12, VI Ecumenic), și la urmă starea monahală, care a devenit obligatorie prin puterea obiceiului. Astăzi Statutele Bisericii Ortodoxe prevăd că un candidat la episcopie trebuie să fie călugărit înainte de Hirotonie.

Problema stării civile a clericului a preocupat mereu conducerea Bisericii și diverse sinoade, care au venit cu hotărâri în spiritul rânduielii care se statornicise, în sensul interzicerii căsătoriei clericului după Hirotonie (Canonul 26 Apostolic). Cea mai severă hotărâre în acest sens este Canonul 6 al Sinodului Trulan (691): „După cum s-a mai zis în canoanele apostolești (26 Ap), dintre cei ce au intrat în cler necăsătoriți, numai citeții și cântăreții se pot căsători”.

În legătură cu starea civilă a clericului se află și problema căsătoriei a doua sau a recăsătoriei acestora.

Deocamdată posibilitatea acordării de dispense pentru căsătoria sau recăsătorirea preoților rămâne în competența Conducerii fiecărei Biserici Autocefale în conformitate cu hotărârile conferinței panortodoxe din Constantinopol din 1923.

În privința aceasta Biserica Ortodoxa Rusă nu permite căsătoria sau recăsătorirea clericilor după hirotonie.

O altă atitudine în privința aceasta a adoptat Biserica Ortodoxa Română.

Astfel, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în pct. 2 din hotărârea din septembrie 1952 stipulează

ca:

„...situația preoților și diaconilor văduvi prin deces și recăsătoriți să fie lăsată pe seama fiecărui chiriarh, spre a fi rezolvată de la caz la caz, în spiritul canoanelor și hotărârilor canonice, cu pogorământ, în virtutea puterii de a lega și dezlega, ce decurge din harul arhieriei, până la întrunirea unui Sinod ecumenic, care va hotărî, aprobarea sau respingerea Congresului Sinod-Panortodox, și ale Sf. Sinod al Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol din anul 1923”.

Altă decizie nr. 5116/952 a Sf. Sinod al BORomâne se referă la clericii veniți din Biserica Romano-catolică: „... numai pentru cazurile preoților de mir foști greco-catolici și romano-catolici, întrucât aceștia au fost siliți de Biserica Romei să primească Hirotonia fără căsătorie precum și pentru diaconii celibi ai Bisericii Ortodoxe, în unanimitate hotărăște: situația preoților de mir foști greco-catolici și romano-catolici, ca și diaconii celibi ai Bisericii Ortodoxe, în ceea ce privește căsătoria lor, lasă pe seama fiecărui chiriarh spre a fi rezolvată - de la caz la caz - în spiritul canoanelor și hotărârilor ecumenice, cu pogorământ în virtutea puterii de a lega și dezlega ce decurge din harul arhieriei”.

Efectele juridice cu privire la viața de stat

Dintre aceste efecte pot fi numite Canonele bisericești:

- care reglementează relația clericilor cu serviciul militar: „... nici monahii, nici cei ce s-au dedicat clericului să ia parte la oaste sau altă dregătorie lumească, îndrăznind aceasta și necăindu-se pentru a reveni la calea aleasă dinainte, să se anatimizeze” (7, IV Ecumenic). Astăzi avem toate condițiile de a respecta aceste prevederi. În conformitate cu Legea Republicii Moldova Privind cultele religioase și părțile lor componente din 11 mai 2007, pentru cetățenii care nu pot satisface serviciul militar din motive profesionale, statul stabilește prin lege serviciul de alternativă (Art.10).

- care se referă la demnitatea clericală ce pun niște restricții asupra îndeletnicirilor clericilor. „Nimeni - nici episcop, nici cleric, nici monah să nu poată închiria averi sau a lua asupra-și administrarea lucrurilor lumești, afară dacă numai ar fi chemați prin legi la epitropia minorilor sau ar fi rânduiți de episcop la afaceri bisericești, pentru orfani, văduve fără de ajutor și pentru acei al căror ajutor îl reclamă Biserica pentru frica lui Dumnezeu, iar dacă cineva s-ar apuca să calce cele hotărâte, să se supună cercetărilor bisericești” (Canonul 3, IV ecumenic);

- care interzice clericilor să se ocupe cu anumite lucruri ce defăimează starea preoțească, inclusiv cele legate de comerț și darea de împrumut cu dobândă. Astfel Canonul 4 al Sinodului din Laodichia spune: „Cei ierosiți nu se cuvine să îndeosească și să ia dobândă și cele ce se zic jumătăți de dobândă”. Aceasta de fapt repetă ceea ce se spune și în Canonul 44 Apostolic, care prevede și pedeapsă pentru acei care încalcă canonul, și anume „să înceteze ori să se caterisească”.

- care recomandă preoților „să se abțină de la lucrurile lumești și se laudă simplitatea îmbrăcămintelor cea numai pentru nevoia trupului” și li se recomandă: „de către cele moi și strălucitoare să se întoarcă” (Canonul 21 al Sinodului din Gangra) și mai clar în privința îmbrăcămintei clericului ne vorbește Canonul 27 al Sinodului Trulan: „Nimeni din cei din cler să nu se îmbrace în haină necuviincioasă, nici când s-ar afla în cetate, nici când călătorește, ci să întrebuițeze îmbrăcăminte obișnuită acum celor ce se numără în cler. Iar dacă vreunul ar călca una ca aceasta, să se afurisească pe o săptămână”;

- pentru a nu știrbi demnitatea preoției, clericilor, li se recomandă să fie atenți asupra băuturii, desfrâului, să nu stea la masă cu oameni ațâțați de cântece desfrânate, monahii și clericii necăsătoriți să nu mănânce cu femeile, fără doar dacă le sunt rude, se permite clericilor să intre în taverne și locuri de ospăț dacă sunt în drum și nevoia îi silește (Canonul 22 al Sinodului VII Ecumenic).

Dr. Nicolae Fuștei

Sinaxa Întâistătorilor Bisericii Ortodoxe

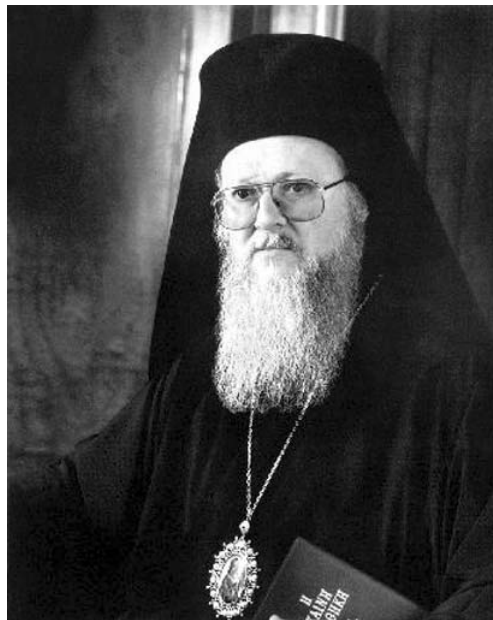
Vineri, 10 octombrie, a debutat reuniunea Întâistătorilor Bisericii Ortodoxe. Deschiderea oficială a evenimentului care s-a desfășurat la sediul Patriarhiei Ecumenice, Biserica "Sfântul Gheorghe" din Constantinopol, a fost făcută de Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Arhiepiscop al Constantinopolului și Patriarh Ecumenic.

În cadrul acestei manifestări care s-a desfășurat în perioada 10-12 octombrie au avut loc mai multe conferințe pe teme inspirate din epistolele Sfântului Apostol Pavel.

Lucrările Sinaxei s-au încheiat pe 12 octombrie. La finalul întrunirii, care s-a desfășurat în perioada 10-12 octombrie, s-a întocmit un document comun format din 13 puncte, prin intermediul căruia se propun soluții de protejare a instituției familiei și a căsătoriei de pericolele fenomenului secularizării.

La Sinaxă au participat:
 + Bartholomeu, Patriarh de Constantinopol
 + Theodor, Patriarh al Alexandriei
 + Ignatie, Patriarh al Antiohiei
 + Theofilos, Patriarh al Ierusalimului
 + Alexey, Patriarh al Moscovei
 + Amphilocheios de Montenegro (reprezentat al Bisericii Sârbe)
 + Laurențiu al Transilvaniei (reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române)
 + Dometiyan de Vidin (reprezentant al Bisericii Bulgare)
 + Gherasim de Zugdidi (reprezentant al Bisericii Georgiene)
 + Chrysostomos al Ciprului
 + Ieronymos al Athenei
 + Jeremiasz de Wrocław (reprezentant al Bisericii din Polonia)
 + Anastasios de Tirana
 + Christopher al Cehiei și pă-mânturilor Slovace.

Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I, la Parlamentul European

În data de 24 septembrie 2008, Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu al Constantinopolului, s-a adresat membrilor Parlamentului European, în cadrul unei sesiuni solemne

În discursul său de bun-venit adresat patriarhului ecumenic Bartolomeu, președintele Parlamentului European, Hans-Gert Pöttering, a apreciat lunga istorie a patriarhatului ecumenic al Constantinopolului, creat în secolului al IV-lea în Fanar, devenind de-a lungul timpului căminul spiritual a 300 milioane de creștini ortodocși din întreaga lume. Având în vedere că 'fanar' înseamnă far, președintele Parlamentului European l-a numit pe Sanctitatea Sa, patriarhul ecumenic Bartolomeu 'farul călăuzitor pentru lumea ortodoxă', apreciind în același timp activitatea sa de promotor al reconcilierii.

Referindu-se la regretatul Papă Ioan Paul al II-lea, care a declarat în anii 90 că 'după 50 de ani de diviziune Europa respiră cu ambii plămâni', Hans-Gert Pöttering a folosit aceeași metaforă pentru a reliefa bogăția Uniunii Europene lărgite datorită existenței diferitelor perspective ale creștinismului vestic și estic. În acest context a menționat contribuția pe care o au statele majoritar ortodoxe din cadrul Uniunii Europene (Grecia, Cipru, România și Bulgaria).

Principalele teme abordate în discursul său de către Sanctitatea Sa, patriarhul ecumenic Bartolomeu:

Importanța dialogului intercultural

Mesajul principal pe care vi-l propunem astăzi este că dialogul intercultural reprezintă rădăcina semnificației ființei umane. Fără un astfel

de dialog, diferențele în cadrul umanității s-ar reduce la obiectivarea «celuilalt» și ar conduce la abuzuri, conflicte, persecuții, un suicid uman de ample dimensiuni deoarece, în final, toți facem parte dintr-o singură omenire. Dar dacă diferențele dintre noi ne îndeamnă la cunoaștere și apropiere reciprocă, iar această cunoaștere se bazează pe dialog, ia naștere înțelegerea și aprecierea reciprocă - chiar și iubirea.

Semnificația proiectului european

Semnificația proiectului european nu poate fi subestimată, fiind una dintre amprentele Uniunii Europene care a reușit să promoveze co-existența mutuală, pașnică și productivă între națiuni, care cu mai puțin de 70 ani în urmă, au fost implicate într-un conflict sângeros ce ar fi putut distruge moștenirea de secole a Europei.

Respectare drepturilor minorităților

Înainte de toate, trebuie să existe respect pentru drepturile minorităților în cadrul fiecărei majorități. Acolo unde sunt luate în considerare drepturile minorităților, societatea va fi tolerantă. În orice cultură, un anumit segment va fi întotdeauna dominant, fie că această dominare se referă la rasă, religie sau orice altă categorie. Segmentarea este inevitabilă în lumea noastră plină de diversitate. Dorința noastră este de a pune capăt fragmentării! Societățile clădite pe excluziune și represiune nu pot rezista.

De ce este nevoie de includerea Turciei în proiectul european?

Tocmai din acest motiv Europa trebuie să includă Turcia în proiectul său, iar Turcia trebuie să promoveze dialogul intercultural și toleranța pentru a fi acceptată în familia europeană.

Europa nu ar trebui să considere nici o religie care îi tolerează pe alții, ca fiindu-i străină.

Marile religii, precum proiectul european, pot constitui o forță care transcende naționalismul sau chiar și nihilismul și fundamentalismul prin concentrarea asupra ceea ce ne unește ca ființe umane și prin promovarea dialogului cu privire la ceea ce ne separă.

Istanbul 2010: capitala culturală europeană

În prezent, în Istanbul suntem cu toții bucuroși și entuziasmați datorită pregătirilor pentru celebrarea în 2010 drept capitala europeană a culturii. Orașul care se bucură de o lungă istorie, s-a aflat la răscruce de drumuri, fiind un sălaș de conviețuire a diferitelor religii și culturi.

www.basilica.ro

Conferința radiourilor creștine din Europa: 1-3 octombrie 2008

Întrunirea din acest an a Conferinței radiourilor creștine din Europa a avut loc în aceste zile în orașul Bled din Slovenia. Aflată la cea de-a 15 a ediție, întâlnirea reprezentanților posturilor de radio creștine membre ale CERC are ca temă "Informarea și formarea". În Slovenia participă anul acesta 16 radiouri creștine din 16 țări europene. Reprezentatul Radio Trinitas, postul de radio al Patriarhiei Române, la această manifestare este Ciprian Olinici, redactor șef.

Radio Trinitas este membru al Conferinței radiourilor creștine din Europa din anul 2002. În urmă cu doi ani, organizatorul manifestării a fost Radio Trinitas, întrunirea având loc la Iași.

Preafericitul Hrisostom al II-lea, Arhiepiscopul Ciprului, a primit vizita Preafericitului Teofilos al III-lea, Patriarhul Ierusalimului

Preafericitul Părinte Hrisostom al II-lea, Arhiepiscopul Ciprului, a primit pe 2 octombrie, vizita Preafericitului Părinte Teofilos al III-lea, Patriarhul Ierusalimului. Preafericitul Părinte Teofilos al III-lea se află în Cipru pentru a participa la reuniunea Comitetului Executiv al Consiliului Bisericii din Orientul Apropiat care se desfășoară, în zilele de 2 și 3 octombrie, la Mănăstirea Kykkou. Printre subiectele abordate în cadrul întâlnirii dintre cei doi Întâistători s-au aflat relațiile dintre cele două Biserici, aspecte ale vieții bisericești din Orientul Apropiat, precum și modul în care se poate încuraja dialogul interreligios.

www.basilica.ro

Congresul Internațional „Dialogul dintre știință și religie în lumea Ortodoxă”, la Academia Română

La București a început la 25 septembrie 2008, Congresul Internațional „Dialogul dintre știință și religie în lumea Ortodoxă”. Manifestarea, care s-a deschis la Biblioteca Academiei Române, reunește teologi și oameni de știință din numeroase țări, printre care Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Franța, Grecia, Rusia, Georgia și Serbia. La deschiderea lucrărilor a participat Preasfințitul Ciprian Cămpineanul, Episcop Vicar Patriarhal, care a citit mesajul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, transmis cu acest prilej.

La Congres a participat și Înaltpreasfințitul Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, care

a susținut un referat cu tema „Teologie și Știință-câteva gânduri”.

Congresul face parte dintr-un program pilot pentru țările ortodoxe și postcomuniste. Acest proiect constă în susținere unor cercetări, finanțarea unor publicații, organizarea de seminarii și reuniuni, naționale și internaționale, privind dialogul dintre știință și religie.

Dezbaterile au continuat în amfiteatrul „Ion Heliade Rădulescu” al Bibliotecii Academiei Române, iar sâmbătă la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” din București. Congresul Internațional „Dialogul dintre știință și religie în lumea Ortodoxă” și-a încheiat lucrările pe data de 28 septembrie.

Stimați cititori, puteți vizita varianta electronică a publicației noastre pe adresa:

www.geocities.com/cortodox sau www.curierulortodox.info

ne puteți transmite mesajele și prin poșta electronică la următoarea adresă:

fuste_i_nicolae@yahoo.com

Stimați cititori! Nu uitați să vă abonați la “Curierul Ortodox” pe anul 2008

MATERIALELE PUBLICE REFLECTĂ DOAR OPINIA AUTORILOR ȘI GRADUL LOR DE DOCUMENTARE

Stimați cititori, dacă ați citit ziarul și nu doriți să-l păstrați, transmiteți-l la alți cititori, dar vă rugăm să nu-l folosiți pentru necesități auxiliare

curierul ortodox

Publicație
în limba română
Indice de abonare: 22034

Adresa redacției:
“Curierul Ortodox”. Bd. Traian, 3/1
MD-2060 Moldova (Rep)
Tel. 77-25-33; 77-24-44
<http://www.geocities.com/cortodox>

REDAȚIA

Dr. Nicolae FUȘTEI - redactor șef,
Prot. Vasile CIOBANU - secretar responsabil,
Preot Dumitru TOLICO - redactor tehnic

Tipografia “Prag”
str. Spicului 94,
Chișinău
Tirajul: 1100
Comanda: 2035